

高等学校教材

Русский язык

俄语

2

修 订 本

黑龙江大学俄语系编

外语教学与研究出版社

高等学校教材

俄语

(修订本)

第二册

黑龙江大学俄语系编

外语教学与研究出版社

主 编： 龙 翔 阎 家 业
修 订 者： 林 宝 灿
主 审： 信 德 麟 赵 辉

俄 语

(修订本)

第二册

黑龙江大学俄语系 编

外文出版社与群书出版社出版

(北京市西三环北路19号)

北京万泉印刷厂排版

北京怀柔燕东印刷厂印刷

新华书店北京发行所发行

全国各地新华书店经营

开本850×1168 1/32 13.25印张 313千字

1987年5月第2版 1987年5月北京第七次印刷

印数 48,045—56,044 册

ISBN 7-5600-0042-3 /G·43

书号：7215·134 定价：1.95 元

前　　言

本书为供高等学校俄语专业用的基础俄语实践课教科书（共四册）中的第二册。

全书结构、意图及编写原则均同第一册。初版的主要编者为龙翔、阎家业等。这次再版作了一些修订。部分语法项目作了调整，生词量增加到1,100个左右，课文（包括问答及对话）更换了约三分之一，力求语言更生动，更符合现代俄语的实际。

修订版的主要编者为林宝煊。修订过程中原编者龙翔、阎家业也参加了讨论。全书经苏联专家 Н. С. Гладышева 校阅，并由教育部高校外语专业教材编审委员会俄语编审组特邀信德麟、赵辉同志主审，同意作为高等学校教材出版。

对本书的批评与建议请寄黑龙江大学俄语系。

编者

1985年11月

СОДЕРЖАНИЕ

Урок 1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
Грамматика																
I.	名词、形容词、代词单数第三格	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	
II.	谓语副词(状态词)	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	
III.	无人称句	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	7	
Текст																
Давайте я вам помогу															13	
Урок 2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	25	
Грамматика																
I.	名词、形容词、代词复数第三格	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	25	
II.	连接词 чтобы 的用法	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	27	
III.	构词知识(2)	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	29	
——副词的构成(1)																
Текст																
Народная учительница															34	
Урок 3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	45	
Грамматика																
I.	数词21—100.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	45	
II.	年龄表示法	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	48	
III.	钟点表示法(1)	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	48	
——Какой час? В котором часу?																
Текст																
Часы и время															56	

Урок 4	67
Грамматика	
I. 动词命令式(2)	67
——第一、第三人称命令式	
II. 几个表示时间的前置词	69
III. 泛指人称句	71
Текст	
Новая рубаха	76
Урок 5	86
Грамматика	
I. 名词、形容词、代词单数第五格	86
II. 人称代词第五格	89
III. 第五格的用法	89
Текст	
Первая в России женщина-инженер	98
Урок 6	110
Грамматика	
I. 名词、形容词、代词复数第五格	110
II. 要求第五格的前置词	112
III. быть 用法小结	113
Текст	
Необычная операция	120
Повторение 1	130
Урок 7	136
Грамматика	
I. 第二格的用法(3)	136
II. 直接补语和间接补语	139
III. 一致定语和非一致定语	140

Текст	
Отрывки из дневника Вали	145
Урок 8	157
Грамматика	
I. 数量数词1—100的变格	157
II. 钟点表示法(2)	162
Текст	
Буря на море	170
Урок 9	181
Грамматика	
I. 数词101—1000	181
II. 年、月、日表示法	184
Текст	
Михаил Васильевич Ломоносов	191
Урок 10	201
Грамматика	
I. 时间状语表示法	201
II. 直接引语和间接引语(1)	207
Текст	
Разговор в такси	214
Урок 11	224
Грамматика	
I. 俄罗斯人的姓名及其变格	224
II. 非俄罗斯人的姓名变格	231
Текст	
Николай Коперник	236

Урок 12	246
Грамматика	
限定从属句(1)	246
—联系用语 который 的用法	
Текст	
Алексей Максимович Горький	254
Повторение 2	266
Урок 13	272
Грамматика	
I. 性质形容词和关系形容词	272
II. 性质形容词的短尾形式	273
Текст	
История с рубашкой	280
Урок 14	292
Грамматика	
I. 说明从属句(2)	292
II. 指示词 то	293
III. 谓语的类型(1)	294
Текст	
Война назначила	301
Урок 15	313
Грамматика	
I. 形容词的比较级	313
II. 形容词的最高级	318
III. 副词的比较级和最高级	320
Текст	
Климат Китая	326

Урок 16	335
Грамматика	
I. 带 ни- 的否定代词	335
II. 带 ни- 的否定副词	337
Текст	
В тайге	341
Урок 17	353
Грамматика	
I. 带 не- 的否定代词和否定副词	353
II. 限定从属句(2)	355
——用 где, куда, откуда, когда 连接的 限定从属句	
Текст	
Юная героиня	361
Урок 18	375
Грамматика	
I. 俄语的标点符号	375
II. 直接引语和间接引语(2)	376
——直接引语的标点符号	
Текст	
Голубой конверт	378
Повторение 3	385
СЛОВНИК	391

УРОК 1

ГРАММАТИКА

- I. 名词、形容词、代词单数第三格
- II. 谓语副词(状态词)
- III. 无人称句

ТЕКСТ

Давайте я вам помогу

ГРАММАТИКА

名词、形容词、代词单数第三格

Дательный падеж единственного числа имён существительных, прилагательных и местоимений

1. 名词单数第三格

格性	第一格	第三格	词尾
阳性	студéнт стол товарищ окно	студéнту столу товарищу окну	-у
	преподавáтель герб поле здáние	преподавáтелю гербю пóлю здáнию	-ю
阴性	жéнщина дерéвня	жéнщине дерéвне	-e
	пáртия тетráдь	пáртии тетráди	-и

2. 形容词和代词单数第三格

性		阳、中性		阴性	
词别		какому? чьему?	词尾	какой? чьей?	词尾
形容词	нóвому великому большому		-ому	нóвой великой большой	-ой
	хорóшему рабóчему		-ему	хорóшей рабóчей	-ей
代词	этому тому		-ому	этой той	-ой
	моему нашему своему всему		-ему	моей нашей своей всей	-ей

3. 第三格的用法

1) 与某些及物动词连用，表示行为的间接对象，如：

- (1) Отéц купíл сýну нóвую рубáшку.
父亲给儿子买了一件新衬衫。
- (2) Покажíте мне вáшу рабóту.
把你的作业给我看看。
- (3) Кáждый мéсяц я пишú письмо стáршему бráту.
我每月都给哥哥写信。
- (4) Мать-далá дóчери нóвый портфéль.
母亲给了女儿一个新的书包。
- (5) Товáрищ Ли, достáньте нам, пожáлуйста, билеты на концéрт.

老李，给我们弄几张音乐会的票。

- (6) Кто **тебе** сказал, что занятий не будет?
谁告诉你说课不上了?

2) 某些不及物动词要求第三格补语，如：

помогáть — помóчь (帮助)

служíть — послужíть (服务)

учíться — научíться (学习)

желáть — пожелáть (祝愿)

- (1) Учительница ча́сто помогаёт э́тому ученику́ в учёбе.
教师经常帮助这个学生学习。

- (2) Каждый из нас должен хорошо служить народу.
我们每人都应好好为人民服务。

- (3) Я учусь рúсскому языку́, а мой брат англýйскому.
我学俄语，我弟弟学英语。

- (4) Желаю вам больших успéхов в работе и учёбе!
祝你工作、学习双丰收。

3) 前置词 **к** (**ко**), **по** 要求第三格。

前置词 **к** (**ко**)

A. 表示“向……，朝……”的意思，如：

- (1) Идите к доске, пожалуйста.

请到黑板跟前来。

- (2) Если у вас будет время, приходите ко мне в гости.

如果您有时间的话，请到我家来串门。

B. 表示“将近，快到……时候”的意思，如：

- (1) Скажи маме, что я приду к ужину.
告诉妈妈，我晚饭前回来。

- (2) Я дўмаю, что мы кóнчим эту рабóту к октябрю.

我想，我们十月以前能完成这项工作。

前置词 *по* 表示“沿着……，在……”的意思，如：

- (1) По реке идёт парохóд.

轮船沿河航行。

- (2) Каждый день посle ўжина мы гуляем по сáду.
每天晚饭后，我们在花园里散步。

II. 谓语副词（状态词）

Предикативные наречия

(Слова категории состояния)

俄语中有一类词，形同副词，但意义和用法与一般副词不同，通常叫做谓语副词，也叫状态词。如：

- 1) В кóмнате жárко.

屋子里热。

- 2) Мне хóлодно.

我感觉冷。

- 3) Нам нýжно кóнчить эту рабóту к вéчеру.

我们要在傍晚以前结束这项工作。

- 4) Журналы мόжно читáть тóлько в читáльном зале,
их нельзя брать домóй.

杂志只能在阅览室里读，不许带回家。

谓语副词按其意义可以分为以下几类：

1. 表示人的生理或心理状态的，如：

вéсело (快活)   прийтнó (愉快)

легкó (容易)   трúдно (困难)

хорошо́ (感觉好)   плохо́ (感觉不好)

2. 表示周围环境，自然现象的，如：

светло́ (明亮)   темно́ (黑暗)

холодно (冷)   жарко (热)

тепло́ (暖)   прохладно (凉快)

чисто (干净)   грязно (脏)

3. 表示“可能”、“不可能”、“必须”、“不许”等意义的，如：

нужно (需要)   надо (必须)

необходимо (必需)

можно (可以)   нельзя (不许)

部分谓语副词由名词转化而来，如：

время, пора (到……时候了)

谓语副词的用法特点：

1. 做无人称句中主要成分，此时意义上的主体用第三格，如：

(1) Уже темно.

天已经黑了。

(2) У вас всегда чисто.

你们这里总是很干净。

(3) Больному очень плохо.

病人感觉不好。

[注] надо, нужно 可以要求第四格补语，表示“需要”的意义，如：

(1) Кого вам надо?

您找谁？

(2) Мне нужно эту книгу

我需要这本书。

(4) Нам здесь вёсело.

我们在这里感觉愉快。

2. 和动词不定式一起做无人称句的主要成分，如：

(1) Очень приятно вас видеть.

看到您很高兴。

(2) Когда можно к вам прийти?

什么时候可以到您这儿来？

(3) Чему надо отдавать все свои силы?

力量应该往哪里使？

(4) Мне пора идти.

我该走了。

(5) Уже время начинать собрание.

是时候了，会议该开始了。

3. 句子的时间用 быть（过去时用 было, 将来时用 будет, 现在时不用）， стать, становиться 等表示。

(1) Когда мы пришли домой, было поздно.

我们到家已经很晚了。

(2) Вчера надо было кончить эту работу.

昨天就该结束这项工作。

(3) Завтра будет жарко.

明天要热。

(4) Становится тепло.

天气变暖。

(5) Больному стало плохо.

病人情况恶化了。

III. 无 人 称 句

Bezlichnoe predlozhenie

无人称句没有主语。句中主要成分由谓语副词、无人称动词、动词不定式或某些动词的否定形式等表示。

这类句子通常表示自然现象，周围环境，心理状态，生理感觉及必要性，必然性，可能性或对事物的否定等意义。

无人称句中意义上的主体常用第三格表示，主要成分的表示方法如下：

1. 用谓语副词表示，如：

(1) Мне дáже стыдно за тебя.

我真替你难为情（害羞）。

(2) Тогда у вас легко бýдет на сérдце.

那时您心里会感觉轻松。

2. 用 быть 的否定形式表示。 быть 做独立动词用于否定形式时，句中被否定的事物通常用二格（见第一册中二格用法），如：

(1) У менé нет вопросов.

我没有问题。

(2) Врёмени нé было, и я не ходíл в кинó.

没有空，所以我没去看电影。

3. 用动词不定式表示。第一册第十五课所学的不定式句，也可以看成是无人称句的一种形式，表示应该、必须、须要、可能、不可能等意义，如：

(1) Что мне рассказать вам?

我有什么可对你们讲呢？

(2) Кудá нам идти?

我们往哪儿去呢?

(3) Когда мне позвонить вам?

我什么时候可以给您去电话?

(4) Как ты изменился! Тебя не узнать.

你变得多厉害呀! 简直认不出来了。

4.用表示人的生理或心理状态的无人称动词表示, 如:

нездоровиться (不舒服)   не сидеться (坐不住)

хотеться (想要…)   не спаться (睡不着) 等

(1) Мне сегодня нездоровится.

我今天感觉不舒服。

(2) Матери всю ночь не спалось.

母亲一夜没睡着觉。

(3) Детям не сидится дома, им хочется побегать по двору.

孩子们在家里坐不住, 他们想在院子里跑跑。

这种无人称动词强调一种不由自主的状态, 试比较:

(1) Он уже несколько дней не спал.

他已经几天不睡觉了。

Ему уже несколько дней плохо спалось.

他已经好几天没睡好了。

(2) Я хотел пойти вместе, но я очень устал, и хотелось спать.

我想一起去, 但我很累了, 困得要睡觉。